

897/T

2. czerwca 9

897/T.

Do

Naczelnego Dowództwa W.P.

Oddział II. / Sekcja dyplomatyczna/

W załączeniu zwracam raport pełnomocnika wojskowego P.P.
w Wiedniu ad Nr.2549/A.W.

Adjutant Generalny służbowo nieobecny.

W z.:

PILESKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

212

Naczelne Dowództwo W. P.

Warszawa, dn. 31 maja 1919.

D.Nr. 5856/II

89715
11/11

Do

ADJUTANTURY GENERALNEJ NACZELNEGO WODZA

w B e l w é d e r z e .

Przesyła się w załączeniu raport ad Nr.2549/A.W. Pełnom.
woj. P.P. w Wiedniu.

Uprasza się o zwrot aktu do Oddz. II-go /Seksja dypl./
Nacz.Dow. W.P.

I załącznik

Za zgodność:

Protduksintji

Szcz. Oddziału I.

H a l l e r m.p.

Pułkownik

ad Nr. 2549/A.W.

Wiedeń, dnia 22. maja 1919.

Na rozkaz z dnia 14. kwietnia 1919 r. Nr. 7288/I, składam raport o przebiegu czynności komisji sejmowej we Wiedniu.

Dnia 2. maja zjawili się w biurach Pełnomocnika Posłowie: Stesłowicz, Sliwiński, Serwatowski, Call i Bryl. Po przedstawieniu się zażądali podziału czynności i przystąpili natychmiast do lustracji pojedynczych oddziałów. Rozpoczęli od Komendy Pałacu Sz /rotm. Barański/. Po zbadaniu ksiąg i nacznem stwierdzeniu ogromnej ilości interesantów byli zdania, że lokal odnosnego oddziału /rtm. Barański i jedna siła pomocnicza/ nie odpowiada zadaniu ze względu na dzienną frekwencję około 100 osób.

Zyczeniu temu w obecnym lokalu nie można zadość uczynić gdyż jedyna większa sala będąca do dyspozycji t.j. obecna kancelarja i eksepdyt mieści cały personal kancelaryjny z dwoma maszynami do pisania. Innego pomieszczenia dla tego personalu niema.

Ponadto zastanawiano się nad zarządzeniem Poselstwa Polskiego wedle którego wszyscy oficerowie zagraniczni mają się zgłaszać po wiza nie u Pełnomocnika wojskowego tylko w Poselstwie cywilnem, jako że w stosunku do Państwa Polskiego są oni osobami cywilnymi. Zapatrywanie to tutejszego Posła naprowadza pewną wątpliwość co do dokładności ewidencji ja dących do Polski oficerów zagranicznych. Posłowie również byli zdania że sprawę tę należałoby przedłożyć decyzji władz centralnych, co równocześnie osobno czynię. W dalszym ciągu komisja zajęła się lustracją kancelarji /por. Oleksiński/. Po przeglądnięciu najdokładniejszym prowadzonych zapisków a to księgi ekshibita, indeksu głównego i registratury wraz z księgami ekscyjnymi, oświadczył poseł Stesłowicz, że kancelarja prowadzona jest bez zarzutu, tembardziej że por. Oleksiński ma do pomocy tylko jednego pisarza.

Szczególny nacisk położyli posłowie na wizytację intendantury i oddział zakupów wojennych. Rezultat był następujący:

1./ PRZEGLAD KOMISJI KASOWEJ.

wykazał, że tak przeprowadzenie rachunków jak i cały obrót kasowy był w porządku, dokładnie badano zaliczki i wydane za węgiel por. Wiernikowi i zaliczki na zakupno dwóch maszyn do pisania dla Warszawy.

2./ PRZEGLAD CONTA INTENDANTURY.

Przeprowadzenie rachunków znalazło w porządku tylko kontrola numerów czeków wykazała omyłki ze strony banku. Komisja sejmowa żądała dalej, by obce depozyta prowadzone były w osobnej księdze. Nadto wyraziła Komisja sejmowa zyczenie, by każdy rachunek jak i każda wypłata była przynajmniej przez dwóch świadków potwierdzona.

3./ PRZEGLAD KONSUMU.

Za prowadzenia rachunków t.zn. książki kasowej i książki towarowej była komisja zadowolona.

Szkontrum w magazynie wykazało w niektórych artykułach nadwyżkę, w innych znowu braki, które nie dały się wyjaśnić z tego powodu, że oficer prowiantowy wysłany był do Krakowa a zastępca jego dopiero od kilku dni był na jego miejscu. Przy powtórnem szkontrum przez płk. Herfortha braki okazały się mniejsze. Komisji wyjaśniło się, że po powrocie oficera prowiantowego z Krakowa przeprowadzi się ogólny przegląd zarządu gospodarczego, przyczem zaciągnie się do ksiąg i te ilości, których prowiantowy przed odjazdem w pośpiechu nie wciągnął.

4./ PRZEGLAD KONTRAKTOW.

wykazał, że wszystkie kontrakty są w porządku prowadzone i zgadzają

się z dotyczącymi wydatkami pieniężnymi. Przegląd rachunków z zakupów, poczynionych przez majora Przez dzieckiego był bardzo dokładny.

5./ PRZEGLĄD KONTROLI RACHUNKOWEJ.

Komisja zgadzała się w zupełności ze sposobem prowadzenia kontroli rachunkowej. Dokładnie też badała utrzymanie żołnierzy w Wiedniu. Zyczeniem komisji było, by oszczędności menażowe wstawić w przychód, przyczem ma się dokładnie skontrolować w jaki sposób powstały. Awiza wydanych zaliczek wysłane do kraju a to aż do początku kwietnia będą w najbliższych dniach uzupełnione.

6./ PRZEGLĄD REFERATU ŻYWNOCIOWEGO.

Komisja kazała sobie przedłożyć wykazy wszystkich członków konsumu i jadalni i kazała sobie dokładnie wyjaśnić, na jakich podstawowych zasadach i komu wydaje się artykuły z konsumu.

7./ W końcu przypomniało się komisji sejmowej, że hadesła ne przedk. wkrótce czasem nowe przepisy rachunkowe będą w najbliższych dniach wprowadzone w życie.

Oddział zakupów i sposób prowadzenia akcji uznali za prawidłowy. Uznali za bardzo słusze pertraktowanie wprost z firmami i wykluczenie wszelkich pośrednictw. Nie zgadzali się z tem by z firmami pertraktowali na własną ręką rozmaici osobno w tym celu wysyłani oficerowie z Polski. System ten pociąga za sobą podbija nie cen i stwarza chaos o ile się rozchodzi o interwencję w tutejszych urzędach w sprawie pozwolenia wywozu zakupionych materiałów. Byli zdania że biuro zakupów należałoby skoncentrować u Pełnomocnika. W tym celu należałoby skompletować osnośny oddział prowadzony dotychczas przez majora Prochaskę przez fachowców-kupców i zastępcę Ministerstwa dla rekompensat. Byli zdania dalej, że kpt. inż. Nawratil jest zanadto przeciężony i że same kontrakty i prowadzenie kasy absorbuje jednego człowieka, że zatem należałoby kp. Nawratila przydzielić do komisji likwidacyjnej celem prowadzenia likwidacji ministerstwa obrony krajowej a na jego miejsce przydzielić Pełnomocnikowi innego intendenta.

Następnie badała komisja Oddział dla spraw personalnych /rotm. Myslakowski/ i była zdania, że przydzielenie mu do pomocy jednego oficera byłoby wskazane. Sędzdy tego oddziału składają się ze spraw personalnych dotyczących tych wszystkich oficerów dawnej armii austriackiej, którzy podają się do wojska polskiego. W związku z tem stoi korespondencja z władzami tutejszymi w sprawie wydobywania dokumentów osobistych.

W prowadzeniu księżkowości i rachunków komisji kasowej /por. rach. Naeubauer/ nie znaleźli posłowie żadnych usterek.

W rozmowie z ppłk. Kochańskim wyrazili się posłowie, że zorganizowanie służby dworcowej jest koniecznym. W szczególności byli zdania, że należałoby zaprowadzić przymusowe meldowanie się oficerów na dworcach u oficera polskiego. Ze względu że plan ten nie dałby się przeprowadzić, gdy trudno wszystkie wyjścia na dworcach w obcym państwie zamknąć, należałoby utrzymywać na dworcach własnych dedyktywów, jako siły pomocnicze.

Zapytywali czy major Prochaska jest fizycznie zdolny do służby na froncie do czego by się szczególnie nadawał ze względu na order Marji Teresy świadczący o jego zaletach jako żołnierza. Ppłk. Kochański wyraził się, że major Prochaska jest w swoim obecnym przydziale już wpracowanym i trudno by było narazie znaleźć odpowiedniego zastępcę.

Dnia 4. maja wzięli posłowie udział w uroczystym nabożeństwie z okazji rocznicy konstytucji 3. maja. Na nabożeństwie tym byli obecni wszyscy oficerowie i żołnierze wolni od służby. Ponadto zjawili się zastępcy obcych państw a to ze strony francuskiej p. Allize i Gen. Hallier, ze strony włoskiej pułk. Campama i puncji papieski Valfre di Bonzo. Ze strony czeskiej poseł Tusar. Ze strony poselstwa byli obecni poseł Szarota z dwoma panami. Był także oficer amerykański. O godzinie 1/2 2 odbył się w jadalni oficerskiej wspólny obiad, podczas którego poseł Sliwiński wygłosił mowę mniej więcej tej treści, że najważniejszym postulatem obecnie obradującego Sejmu jest podniesienie stanu robotniczego

na najwyższe stanowisko społeczne i zredukowania majątku idealny idea które ogarnęły niektóre państwa wschodnie i zachodnie a które do idea doprowadziły państwa te do rewolucji, w zasadzie przeprowadzają przewroty, byłby zgubnym dla Polski i że Polska jest zmuszona przeprowadzić te przewroty społeczne, drogą prawną, legalną drogą porządku i organizacji. Przy tej sposobności o d dnia konstytucji 1. maja pracowali w duchu rewolucji i którzy za to kończyli na Sybirze lub na szubienicach carskich. Dalej wniósł zdrowie na pomyślność żołnierza polskiego, walczącego na wszystkich frontach, zdrowie urzędnika, pracującego nad organizacją nowego państwa i zakończył wznosząc zdrowie Naczelnego Wodza w ręce posła Szaroty. W odpowiedzi na tą mowę poseł dr. Szarota podziękował posłowi Słowińskiemu za łaskawe słowa i nawiązując ze Sejm terazniejszy jest bezpośrednim spadkobiercą idei pierwszego wielkiego sejm konstytucyjnego wniósł on zdrowie i cześć Sejmu polskiego w ręce posła Słowińskiego.

W następnych dniach lustrowali polską wojskową komisją likwidacyjną. Wyniku tej lustracji nie znam.

Po ukończonych pracach wymienie posłowie byli na zebraniu wszystkich oficerów pracujących u Pełnomocnika. Na zebraniu tym poseł Stesłowicz oświadczył, że komisja jest w ogólności z ciężkiej pracy tutaj się dokonywującej zadowolona i jedzie do Warszawy zdać w tym duchu sprawozdanie.

Za zgodność odpisu:

Draškovičev (organ "Pravda") i otkaz "Liberálnov" z Veljkovičev.

Grupa stroniectw mniej centralistyczna jest "Jugosłowiańskie stroniectwo ludowe" (zwane też Jugosł. Klubem) złożone z Chorwackich krakowców Klerykazów i słoweńskiego klerykałnego stroniectwa ludowego z ministrem Korolovem na czele (organ "Slovensko"). Ta grupa ciągle jeszcze sformułowanego programu.

W porządku między ścisłym centralizmem z konstytucyjną pętlą jest "Narodowy Klub" złożony ze "Stroniectwa Postępowego" (organ "Nova Vrijeme") i stroniectwa "Starševičevski" (organ "Novak"). Do tej grupy należą też dzienniki "Obsor". Programem ich jest konstytucyjna i dyktando państw w jałm związek państwowy na cały świat i do Stanów Zjedn. A. P. Sprawy wewnętrzne, wojsko, kolonja, poczta, sprawy społeczne, ale każde państwo posiada swoje parlament, samowładztwo, szkolnictwo, politykę społeczną, sprawy narodu i wewnętrzne.

W odniesieniu do wójm związek państwowy program stroniectwa